

ПОТОЙБІУС

Кирило Курдюка

Мія Марченко

Вчені вважають, що наш світ єдиний, що інших світів та вимірів не існує. Мовляв, розповіді про такі світи – то все вигадки хворих людей. Але принаймні одна людина впевнилася – це один світ існує. І її історія починається так:

РОЗДІЛ 1. ПОРТАЛ

Одного надзвичайно спекотного літнього дня вся родина чекала на появу первістка. І він не забарився. На світ народився хлопчик, якого назвали Бартзом.

Тієї миті його батьки були найщасливішими з людей, а ось світ сприйняв появу нової людини трохи інакше. Того дня, коли народився Бартз, землю струснули катаклізми, практично всі частини світу потерпали від землетрусів, цунамі та торнадо. Острівець, на якому мешкала родина хлопчика, розшарпав страшний ураган, що вирвав із коренем усі дерева. Вціліло лише одне з них. Одне-єдине дерево на весь острів — віковий дуб, що ріс поряд із садибою батьків Бартза.

Світ ніби відчув, що до нього завітав дехто особливий. А от Бартз нічого такого не відчував. Він лежав у теплих обіймах матері й зосереджено смоктав пальця.

Йшли роки, хлопчик ріс цілком собі звичайною дитиною. Обожднював рибалити та ловити пуголовків у озері неподалік від їхньої садиби, майстрував собі луки і стріли з гнучких гілок ліщини, знав голоси всіх місцевих птахів і де вони в'ють гнізда.

Набігавшись і натомившись, Бартз частенько валився на траву в затінку велетенського дуба — єдиного з усіх дерев в околиці — і годинами дивився, як жадібно тягнуться в кришталеву блакить неба велетенські гілки, ніби прагнуть вросли у неї коренями. Запаморочливо пахнув медок на луці, у небі над озером ширяли серпокрильці, а ввечері на траву випадала роса. Такими літніми вечорами Бартз частенько думав, що кращого місця, ніж їхній острів і озеро, не знайти у всьому світі.

Батько Бартза був журналістом і багато подорожував, а вертаючись, описував побачене і почуте в дотепних репортажах.

Малим Бартз обожнював вибиратися батькові на коліна і слухати, як він уголос читає їм з мамою свої оповідки. Не раз і не два хлопчик засинав просто посеред довгої оповіді, і тоді тато відносив його в ліжко.

Бартз весь час мріяв коли-небудь обов'язково вирушити в подорож із батьком і дуже засмучувався, коли тому знову доводилося їхати. Щоб потішити сина, мама Бартза в такі дні пекла його улюблений пиріг із полуницею. Пахощі ванілі й полуничного крему наповнювали будинок, і хлопцеві трохи легшало на серці.

На ранок свого сьомого дня народження Бартз прокинувся від того, що хтось тицяв йому в обличчя чимось мокрим і холодним. Хлопець злякався і розплющив очі. На його подушці сиділо малесеньке біло-коричневе цуценя. Батьки теж були в кімнаті: мама усміхалася, а тато сказав:

— Знайомся, це твій новий друг. Тепер, коли я їхатиму, вам із мамою не буде так сумно. Як він тобі? Подобається?

— Та-а-к! — сам не свій від захвату закричав Бартз, зістрибуючи з ліжка з цуценям на руках. — Це найкрутіший з усіх суперкрутих подарунок-сюрприз! — І він міцно пригорнув цуценя.

— Як же ти його назвеш? — запитала, сміючись, мама.

Бартз на хвильку застиг. Вибрати ім'я власному собаці — неабияка справа. Але ідея сяйнула йому одразу, ніби тільки й чекала.

— Тобі! — видихнув схвильований хлопець.

— Овва! Гарне ім'я, — погодився тато.

Песик на руках у Бартза голосно задзявкав, ніби теж схвалював своє назвисько.

— Тільки зважай, Бартзе, собака дуже активний, з ним потрібно багато гратися, бігати, приділяти йому увагу. Тобі з тих псів, що завиграшки полюють на лисиць, тому його потрібно буде дресировати, як підросте.

— Бартз був просто щасливий, що йому дістався такий бойовий пес, тож радісно пообіцяв батькові, що ігор та біганини Тобі не бракуватиме. І хоча вже після сніданку з'ясувалося, що татові треба ввечері знову їхати у відрядження, у той день Бартз не дуже засмутився. Доки тато повернеться, вони з Тобі вивчать кілька трюків, щоб здивувати його.

— Відтоді Бартз щодня бігав з Тобі до озера. Він навчив цуценя грати в м'яча, приносити палиці й купатися. Разом вони полювали на яскравих метеликів на луці, щоразу марно намагаючись схопити хоч одного.

— Літо поволі минало, надходив серпень, а з ним зорепади, нічна прохолода і аж до марева спекотні дні. Сонце палило так, що більшість дня Бартз із мамою вешталися будинком, наче сонні мухи. Робити бодай щось було просто неможливо, хіба що лежати. Навіть завжди веселий Тобі лежав у холодку, висолопивши язика, і не хотів бігати.

— В один із таких пекельно спекотних днів Бартз вирішив, що давно не провідував дуб, давно не був на озері. Може хоч там знайдеться для нього й Тобі бодай трохи прохолоди?

— Однак спека була така сильна, що діставшись тіні дерева, хлопчик із цуценям знесилено попадали на траву біля стовбура. Бартз притулився спиною до розігрітої сонцем шорсткої кори і задрімав, погладжуючи Тобі.

— Прокинувся він від розлютованого гавкоту цуценяти. Бартз зірвався на ноги, вирішивши, що Тобі загрожує якась небезпека. Та довкола все було наче в порядку. Лише на обрії громадилися важкі синьо-чорні хмари, від них по висушеній землі вже летів вітер. Гілки дуба голосно лопотіли, віщуючи бурю.

— Тихо, Тобі! Сидіти! Все гаразд, заспокойся, це просто гроза. Зараз побіжимо додому! — намагався заспокоїти цуценя Бартз, та песик не вгавав, гасаючи навколо дерева, мов заведений.

— Новий порив вітру ледь не збив хлопця з ніг, гілки дуба оглушливо зашуміли. Далеко серед хмар промайнула блискавка. Тобі і далі люто гавкав.

— — Тихо! — знову прикрикнув на песика Бартз, дослухаючись і рахуючи подумки, скільки часу мине до удару грому, щоб дізнатися, як далеко від нього гроза. Та грому того дня він так і не почув. Замість цього десь ніби з-під землі, з-під коренів могутнього дерева зродилося дивне моторошне бриніння. Воно зростало поволі, але постійно гучнішало. Звук був наче вода. Бартзові здалося, що він заповнює все його тіло, мов порожній глек, зсередини. Вода здіймається дедалі вище, вона вже ось-ось готова вихлюпнутись назовні та чомусь не вихлюпується. Ось який то був звук. Усього за кілька митей він став таким гучним, що, здавалося, обпікав вуха. Аж тут кора дерева із жахливим скреготом тріснула навпіл — і зсередини дуба сяйнуло Бартзові в очі нестерпно сліпуче світло. Слідом за ним із розколини війнув ураган.

— Хлопець кинувся на землю, відчайдушно кличучи Тобі, та пес десь пропав. Бартз чіплявся за землю, за кущі, виривав пасма трави, обдирав нігті, та ураган підняв його в повітря і затягнув всередину розколини.

— Скільки він летів отак, крізь простір і час, засліплений і оглухлий, не відчуюючи нічого, окрім голосного моторошного бриніння, що вивертало йому всі нутрощі, Бартз так і не второпав.

— Згодом, отямившись на галявині з чудернацькою сріблястою і напівпрозорою травою, він напевне міг сказати лише одне — що опинився в іншому світі.

РОЗДІЛ 2. ДРУГ

Отямившись, Бартз ледь не вмер з переляку. Він опинився у геть іншому місці. Вітер, що затягнув його всередину дерева, вщух, і тепер хлопець лежав на крихітній галявинці, щільно зарослій якимись чудернацькими кущами з темно-фіолетовим листям. Щоправда, дуб лишився там, де і був, — височів над Бартзом, шурхочучи пишною зеленою кроною. Та варто хлопцеві було підвестися, з'ясувалося, що це єдине дерево довкола, яке лишилося, так би мовити, схожим на себе. Решта рослинності мала бліді й напівпрозорі, ніби скляні, стовбури, а також листя фіолетових, блакитних та помаранчевих кольорів. Усе знайоме зникло — озеро, прибережні комиші, птахи. Навіть небо вгорі замість звично синіти забарвилось золотаво-рожевим кольором, так ніби в цьому світі день уже добігав кінця.

Бартза затрясло з переляку, в голові запаморочилося. Він кинувся до дуба, почав бігати довкола, відчайдушно обмацуючи руками шорстку кору. Марно. Порталу наче ніколи й не було. Стовбур був цілий-цілісінький, жодної щілинки чи шпаринки, за яку можна було б вхопитися, у яку можна було б протиснутися і вернутися додому. Бартз опинився у пастці. Портал закрився, і тепер невідомо коли і чому відчиниться знову. І чи взагалі відчиниться.

Хлопець згадав про батьків, про Тобі. Уявив, як мама з татом у розпачі скрізь шукатимуть його, як жалісно скавучатиме песик, сумуючи за ним. Думати про це було так боляче, аж Бартз у розпачі впав на напівпрозору траву під деревом і гірко заплакав.

Раптом зовсім поряд із ним зашурхотіли й затріщали кущі, довге фіолетове листя панічно затрусилось. Бартз затамував подих і застиг, з жахом споглядаючи, як із кущів витикається довгий писок, що закінчувався п'ятачком, мов у свині. Ще кілька

секунд — і на галявинку просто перед Бартзом вилізла химерна вкрита зміїною шкірою звірина розміром із вгодованого кабана, але з кажанячими крилами.

Переляканий хлопчик позадкував, залишаючи глибокі борозни в траві, але наштовхнувся на стовбур дерева. Тим часом істота вилупила на нього крихітні червоні баньки, розправила вкриті чорною шкірою крила і приготувалася напасти. Зі страхитливої зубастої пащеки вже долинало розлютоване рохкання. Нажаханий Бартз застиг на місці, втискаючись у дуб. Потвора кинулася — і хлопець заплющив очі, чекаючи найгіршого. Глухий удар — і тиша.

«Що сталося? — гарячково міркував хлопець. — Потвора щезла? Телепортувалася? Просто передумала нападати?» Довелося обережно розплющити очі.

Химерне створіння велетенською тушею лежало біля його ніг. З ока стирчала стріла з червоним оперенням. А потім пролунав чоловічий голос:

— Не бійся! Більше він тебе не скривдить!

З кущів поволі виступив чоловік у темно-фіолетовому мисливському вбранні. Обличчя його приховував глибокий каптур того ж кольору. Він підійшов до хлопця і простягнув руку.

— Давай, підводься.

Хлопчик з острахом дивився на незнайомця і не рухався.

— Ну ж бо, не бійся. Навіщо б я вбивав ту потвору, якби хотів скривдити тебе? Мене звати Ларс. А ти в нас?..

— Бартз, - здушено промовив хлопець і неохоче подав руку мисливцеві. Батьки навчали його, що не варто розмовляти з незнайомцями, а тим паче називати їм своє ім'я і подавати руку.

— Бартз? - здивувався мисливець. - Чудне ім'я. Ніколи такого не чув. Та нехай. Дуже приємно, - мовив Ларс, і очі його лагідно блиснули з тіні каптура. Чоловік бачив, що хлопчик сам і

наляканий, бачив, що він ледь не плаче, тож усміхнувся, щоб хоч якось підбадьорити свого нового знайомця.

— Як ти тут опинився?

— Я... Я не знаю. Мене всмоктало в дерево. Ось у це дерево. А потім я опинився тут.

— У це дерево? — спантеличено перепитав Ларс і кілька разів обійшов дуб, уважно його розглядаючи. — Дивно. Вперше його тут бачу. Тобто ти був хворий? Ну перед тим, як тебе поклали в дерево?

— Ні. Все було гаразд. Ч-чому хв-ворий? — обурився Бартз, цокотячи зубами, бо у вологому тутешньому лісі його вже починав пробирати холод. — І м-мене ніхто не к-клав у дерево! У дубі, під яким я спав, просто з-з'явилася діра. Звідти сунув жахливий в-вітер, і мене пр-росто, ну, ніби як в-втягнуло. Де я? Т-тут все таке химерне! Не таке, як у нас!

— «Де ти» — це, звісно, непогане запитання, — сказав Ларс, ковзнувши по скоцюбленій фігурі хлопця сторожким поглядом. — Але зараз найперше треба тебе зігріти. Ти весь замерз. Ходімо. Теревенити будемо потім.

— Куди ви хочете мене забрати? — перелякався Бартз.

— Забрати? Чому забрати? — здивувався чоловік. — Я запрошую тебе в гості. У мою хижку на дереві. Я живу он за тим болітцем, бачиш он там, де туман, — він вказав ліворуч, де у темному видолинку виднілися розлогі сріблясті пасма, схожі на хмаринки, що висіли просто серед чудернацької пурпурової рослинності. — Завітаєш?

Бартз неохоче погодився. Все одно діватися було нікуди. Він розумів, що сам-один не може залишатися в цьому химерному лісі. Невідомо які ще потвори зачаїлися в цих дивних напівпрозорих хащах. Може, як правильно все пояснити цьому Ларсу, чоловік допоможе йому вернутися додому?

— Ось, тримайся за мій пояс, — звелів йому мисливець, простягаючи вільний кінець свого довгого шкіряного паска. — І не відпускай у жодному разі. Лише я знаю стежку до моєї хижки. Тут така глибока вода та болота, і не помітиш, як з головою пірнеш.

Вони рушили повільно, і невдовзі Бартз зрозумів, що мав на увазі його новий знайомий. Під ногами зачавкала вода, подекуди вона доходила хлопцеві до коліна. Тверда земля під водою перетворилася на м'яку, мулисту й непевну твань. Напівпрозорі, наче зі скла вилиті, стовбури дерев здіймалися просто з неї, тягнучись кронами в золотаво-рожеве небо.

— Кажеш, те місце, з якого ти прийшов до нас, відрізняється від цього? — спитав Ларс дорогою. — Там у вас все інакше?

— Угу, — пробурмотів пригнічений Бартз.

Ларс озирнувся, глипнув на виснаженого переляком хлопця і не став більше нічого розпитувати. Ще кілька хвилин — і вони зупинилися біля підніжжя велетенського скляного дерева. Бартз зачудовано торкнувся рукою гладенької прозорої кори, сподіваючись відчутти холод і твердість скла, і злякано відсмикнув руку.

— Воно тепле! Тепле, мов живе! Воно хотіло засмоктати мою руку! Воно наче гелеве! — скрикнув він.

— Так і є, — усміхнувся Ларс. — Воно дуже навіть живе. Це лікувальне дерево-емпат. Дуже добре відчуває людей. Якщо ти йому сподобаєшся, воно дозволить тобі піднятись.

Швидким тренованим рухом він зняв лук зі спини, поклав стрілу на тятиву і вистрілив кудись угору, між могутніх гілок кришталевого гіганта. Прив'язана до стріли мотузка зачепилася за щось між гілок. Ларс смикнув за неї — і вниз впала мотузьяна драбина.

— Ласкаво прошу до моєї оселі! — мисливець гостинно змахнув рукою, запрошуючи хлопця ступити на драбину.

— Ні, ні, не бійся, — усміхнувся він, побачивши, що хлопчик вагається, з острахом глипаючи на дерево. — Ти йому споді бався, інакше тебе б уже засмоктало всередину.

Та втомленому Бартзу несила була видертись по драбині, тож Ларс взяв хлопчика на спину, заніс нагору і поклав до ліжка сплетеного з якихось рослин, дуже схожих на водорості.

— Спи, дитино. Не бійся, я тебе не зраджу, — почув знесилений хлопцеві і провалився в сон.

Ларс накрив його ковдрою, засвітив синій кристал, що висів у повітрі посередині хатинки, і заходився готувати коло нього вечерю.

Бартз прокинувся аж під ранок, у синіх сутінках, з голосним розпачливим криком.

Ларс, що всю ніч просидів, вартуючи на порозі хижки, підбіг до малого.

— Що таке?

Бартз заплющив очі й затулив вуха.

— Туман, — зашепотів він, і досі переляканий. — Такий густий ніби я осліп. Страшно. А ще знов цей звук. Такий моторошний. Він наче кликав мене, і я пішов за ним, хоча й нічого не бачив. А потім з'явилися люди. У тому тумані. Семеро. У білому одязі, дуже білому, мов світло. Вони сяяли крізь туман. Над головами в них нависав якийсь меч. Я злякався і крикнув: «Хто ви?», а вони сказали: «Ми минуле, а ти майбутнє цього світу». А потім з'явився звук. Він наче увійшов всередину мене. Такий гучний. Бринить всередині. Наче кістки тремтять. Боляче, — і Бартз заплакав.

Ларс пригорнув його і довго колихав, заспокоюючи. Потім зігрів води біля синього кристалу, кинув туди якихось барвистих кульок і наказав хлопцеві випити. Пиття було солодке, і від нього Бартза знову почало хилити в сон.

Такі сни тут бувають у всіх? Що це значить? — спитав він

мисливця, вже ключучи носом. .

— Після таких пригод, либонь, ще й не таке буває, — заспокійливо усміхнувся Ларс. Однак Бартз помітив, що чоловік якось стривожено глипає на нього. Та він був надто виснажений, щоб розпитувати далі, тож вмовстився зручніше й знову заснув.

Лише згодом йому випала нагода дізнатись, як стримано Ларс прийняв його розповідь. Мешканцям цього світу не снилися сні. Видіння тут навідували лише вроджених магів. Тож Ларс, вартуючи на порозі хижки, усю ніч змагався з бажанням на ранок вивести хлопця до найближчого великого селища й там залишити. Вроджений маг — то погано, але ще півбіді. А ось блукач із іншого світу, що бачить у видіннях сім постатей у сяйливому одязі й тінь меча, — справжнє лихо. Добре, якщо це лише видіння, але що як це промовляє до хлопця доля? Що як це... попередження?